

ДРОГОВИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Шаран Володимир ШАРАН

Підпис

22 червня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Польський літературний постмодерн

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
 Спеціальність: 014 Середня освіта. Мова та література (Польська мова і література)
 Освітня програма: Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))
 Статус дисципліни: обов'язкова
 Факультет: філологічний
 Кафедра: світової літератури та славістики
 Мова навчання: польська
 Дані про вивчення дисципліни:

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	I	2	4/120	44	30	–	14	–	76	–	+	–

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки магістрів (90 кредитів ЄКТС)

Розробник:

В.Меньок
Підпис

Віра МЕНЬОК, кандидат філологічних наук, доцент
Ініціали та прізвище викладача, науковий ступінь та вчене звання

Погоджено гарантом програми:

Ігор Розлуцький
Підпис

Ігор РОЗЛУЦЬКИЙ, кандидат філологічних наук, викладач
Ініціали та прізвище викладача, науковий ступінь та вчене звання

Схвалено на засіданні кафедри світової літератури та славістики

Протокол № 5 від 12 травня 2021 р.

Завідувач кафедри

Л.Кравченко
Підпис

Леся КРАВЧЕНКО
Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету

Протокол № 5 від 28 травня 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 6 від 22 червня 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна мета курсу: розвиток та вдосконалення ключових предметних компетентностей студентів у процесі читацької, аналітично-інтерпретаційної та дослідницької діяльності в царині сучасного літературного процесу польської літератури постмодерну; формування знань про польський літературний постмодерн у системі культури та про його родово-жанрове й стильове розмаїття; пізнання й засвоєння естетично-філософських, культурно-історичних та поетикальних засад літературного розвитку Польщі сучасної доби; з'ясування взаємодії теоретично-літературних та історико-літературних чинників у польському літературному процесі початку ХХІ століття; засвоєння культуротворчого значення перехідних періодів у літературному розвитку; вдосконалення фахового літературознавчого термінологічно-понятійного інструментарію. Водночас навчальна дисципліна має на меті заохочення студентів до досягнення духовних цінностей сучасного польського літературного дискурсу в його діалозі з актуальним дискурсом української літератури; поглиблення літературознавчих науково-дослідницьких зацікавлень та мотивацій; вдосконалення здатностей розв'язувати складні завдання й проблеми в галузі освіти у процесі навчання та при здійсненні професійної діяльності; сприяння формуванню інтелектуально активної особистості з високим рівнем професійної підготовки, гуманістичним світоглядом, національно усвідомленою позицією та відкритістю на діалог зі світовою культурою.

Завдання: формування професійного володіння філософськими принципами трактування літературних явищ, напрямів, закономірностей, історично-культурних традицій та індивідуальних новаторств у літературній творчості; розуміння засадничих властивостей сучасного літературного розвитку як гетерогенної мистецької динаміки та унікальних індивідуально-авторських явищ, уміння застосовувати ці знання у професійній діяльності філолога; поглиблення та застосовування на практиці контекстуально-культурологічних, антропологічно-соціологічних, філософсько-естетичних, поетикально-генологічних знань з попередніх періодів історії польської літератури; розвиток фахової майстерності аналізувати та інтерпретувати твори сучасної польської літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі загалом та в транскультурній і міжкультурній взаємодії з сучасним українським літературним дискурсом.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування й вдосконалення у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми:

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності:

1. Здатність володіти іноземною мовою в галузі професійної діяльності.
2. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
3. Здатність до інтерпретування мовно-культурних та літературно-мистецьких явищ, процесів, напрямів, тенденцій, архетипів і стереотипів, закономірностей та специфіки окремих історичних епох, національних культур, мовно-культурних регіонів.
4. Уміння використовувати можливості сучасних інформаційних технологій, мережевих програмних систем та інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі лінгвістики та літературознавства.
5. Здатність здійснювати наукові дослідження, володіти сучасною методологією, принципами та методами наукових досліджень.

Програмні результати навчання:

1. Налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, загальноосвітніми закладами та батьками з метою забезпечення якості освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.
2. Володіти сучасними принципами й методами лінгвістичного та літературознавчого аналізу, систематизації та інтерпретації існуючих джерел дослідження обраної наукової проблеми, уміти виявляти закономірності та зв'язки між ними; здатність проектувати та здійснювати емпіричні й експериментальні дослідження; уміння проявляти творчі та інноваційні здібності під час наукового дослідження.
3. Володіти філософськими принципами трактування мовних і літературних явищ, напрямів, закономірностей, історично-культурних традицій та індивідуальних особливостей і новаторств у літературній творчості.
4. Уміти використовувати комунікативний інструментарій управління у сфері освіти для впровадження змін та інновацій; здатність застосовувати профільні знання в умовах індивідуалізації і диференціації навчання.
5. Володіти знаннями з теорії та практики літературного перекладу, літературної критики та компаративістики; вміння застосовувати їх у власній науково-дослідницькій практиці та освітньо-педагогічній діяльності вчителя-філолога.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Польський літературний постмодерн» викладається на базі фундаментальних, професійно орієнтованих дисциплін, що забезпечують інтеграцію наукових та професійно фокусованих знань: «Філософія», «Вступ до літературознавства», «Інтерпретація літературного твору», «Історія польської літератури», «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури», «Методика навчання польської літератури».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Набуті студентами знання й уміння з навчальної дисципліни «Польський літературний постмодерн» суттєво впливають на вироблення історико-літературного та теоретично-літературного інструментарію професійного аналізу й інтерпретації літературних явищ та фактів, що є необхідною передумовою й базою для якісного виконання студентами кваліфікаційних робіт з обраної спеціальності. У результаті вивчення цієї дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знання: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; аналіз, інтерпретація й оцінювання сучасних літературних явищ та фактів як засобу міжкультурної комунікації й міжлітературного діалогу; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; ідіостилістика та компаративні особливості сучасного польського літературного дискурсу з урахуванням специфіки українсько-польських літературних контактів.

Уміння: будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; володіти базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; креативно концептуалізувати новітні літературні явища польської літератури; виконувати власне літературознавче дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною та ЄКТС.

A (90–100) – (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): отримує здобувач вищої освіти другого ступеня, який демонструє відмінне знання історико-

літературних та теоретичних питань сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; аналіз, інтерпретація й оцінювання сучасних літературних явищ та фактів як засобу міжкультурної комунікації й міждіалогового діалогу; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; ідіостилістика та компаративні особливості сучасного польського літературного дискурсу з урахуванням специфіки українсько-польських літературних контактів; окрім цього, студент вміє будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; володіє базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; креативно концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; виконує власне літературознавче дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

В (82–89) – (*вище середнього рівня з кількома помилками*): завдання у цілому виконано в повному обсязі, проте є певні недоліки у виконанні роботи – ознаки неповноти розуміння й знання необхідного матеріалу. Здобувач вищої освіти другого ступеня демонструє добре знання історико-літературних та теоретичних питань сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; аналіз, інтерпретація й оцінювання сучасних літературних явищ та фактів як засобу міжкультурної комунікації й міждіалогового діалогу; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; ідіостилістика та компаративні особливості сучасного польського літературного дискурсу з урахуванням специфіки українсько-польських літературних контактів; окрім цього, студент здебільшого вміє будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; володіє базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; креативно концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; виконує власне літературознавче дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

С (75–81) – (*в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок*): отримує здобувач, який демонструє здебільшого достатні знання історико-літературних та теоретичних питань сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; аналіз, інтерпретація й оцінювання сучасних літературних явищ та фактів як засобу міжкультурної комунікації й міждіалогового діалогу; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; ідіостилістика та компаративні особливості сучасного польського літературного дискурсу з урахуванням специфіки українсько-польських літературних контактів; також студент на достатньому рівні вміє будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; здебільшого володіє базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; на достатньому рівні виконує власне літературознавче дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

Д (67–74) – (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання історико-літературних та теоретичних питань сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; аналіз, інтерпретація й оцінювання сучасних літературних явищ та фактів як засобу міжкультурної комунікації й міждіалогового діалогу; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; водночас студент не демонструє достатніх умінь будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми;

відчуває труднощі в оперуванні базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; поверхнево концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; на недостатньому рівні виконує власне літературознавче дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

Е (60–66) – *(виконання відповідає мінімальним критеріям)*: отримує здобувач, який загалом виявив посередні знання навчального матеріалу, майже не спирається на основні та додаткові рекомендовані джерела літератури, слабо володіє історико-літературними та теоретичними питаннями сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; водночас студент не демонструє базових умінь будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; відчуває значні труднощі в оперуванні базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; здебільшого не концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; не виконує власного літературознавчого дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

FX(35–59) – *(з можливістю повторного складання)*: отримує здобувач, який виявив незнання значної частини історико-літературних та теоретичних питань сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; водночас студент не вміє будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; слабо володіє базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; не концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; не виконує власного літературознавчого дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

F(0–34) – *(з можливістю повторного складання)*: отримує здобувач, який виявив незнання суттєвої більшості історико-літературних та теоретичних питань сучасного літературного процесу польської літератури, зокрема: загальні принципи та історико-культурні відмінності розвитку світової філософської думки в сучасному літературному процесі польської літератури; новітній понятійно-термінологічний ресурс та інтерпретаційні стратегії наукового опису сучасної польської літератури; водночас студент не вміє будувати одну або декілька гіпотез історико-літературного аналізу та інтерпретації в рамках окремої теми; не володіє базовими та інноваційними знаннями з історії сучасної польської літератури; не концептуалізує новітні літературні явища польської літератури; не виконує власного літературознавчого дослідження на матеріалі сучасної польської прози та поезії.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- відповіді, виступи, дискусії, презентації на практичних заняттях;
- співбесіда з лектором на основі засвоєного історико-літературного матеріалу;
- індивідуальне літературознавче завдання;
- самостійна робота студентів;
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Польська політична трансформація та «новий початок» у літературі. Події літа 1980 року, виникнення «Солідарності», впровадження воєнного стану (1981–1983): придушення страйків, інтернування, арешти, жертви. Підпільна діяльність «Солідарності», підпільна преса та радіо, формування незалежної культури. Значення постаті Леха Валенси, перемога демократичної опозиції на виборах 1989 року. Чеслав Мілош як символ «Солідарності», вірш «Który skrzywdziłeś». Концепція «нового початку» (поруч із 1918

роком) як почуття свободи й нового досвіду в культурі та літературі. «Кінець романтичної парадигми» за Марією Яніон. 1980-ті роки як період неминучої участі поета в суспільно-політичному житті та відмежування від політично заангажованої літератури після 1989 року. Дискурс зламу 1989 року в польському літературознавстві: Єжи Яжембський, Пйотр Слівінський, Пшемислав Чаплінський та ін. Актуалізація «поетичного коду» відмежованості літератури від визвольно-патріотичних зобов'язань: Антоній Слонімський «Чорна весна», Ян Лехонь «Герострат». Процеси децентралізації літературного життя. Подолання в літературі «коду польськості» (Єжи Яжембський). Три сфери зламу в літературі: поетика, літературна ідея, інституції літератури.

Тема 2. Поновочасність (постмодерн) та література після 1989 року. Постмодерна теорія (теорія поновочасності): критична оцінка традиційних методів теоретизування, перехідний етап в історії знань про літературу XX століття, перегляд поточної фази розвитку літературної теорії – виникнення теорії культури. Постмодерна філософія як джерело постмодерністської літератури після 1989 року: критика західної метафізичної традиції та картезіанського світогляду як основи сучасної моделі знань про літературу. Засяжність терміна «постмодерн» Зигмунта Баумана: розмежування постмодерністської філософії та постмодернізму як культурно-мистецького напрямку, пріоритети світового та польського літературного розвитку на межі XX–XXI століття. Провідні філософи й теоретики постмодерну та їх ключові концепції: Жак Дерріда, Жан-Франсуа Ліотар, Мішель Фуко, Зигмунт Бауман, Річард Рорті, Жан Бодрійяр та ін.

Тема 3. Дискурс постмодернізму та польська література. Постмодернізм як напрям у сучасній філософії, культурі та літературі, його виникнення як реакція на модерністські цінності межі XIX–XX століть. Філософські джерела: Фрідріх Ніцше, Артур Шопенгауер, Анрі Бергсон, Освальд Шпенглер та ін. Провідні втілення постмодерності: протистояння сучасності, концепція кінця історії, ототожнення модернізму з тоталітарними системами, тотальна недовіра до суспільних та політичних утопій. Істотні особливості: розмаїття та експеримент форм, методологічний плюралізм, інтертекстуальність, еkleктика, гра з читачем, порушення схем і догм читання та літературознавчої рецепції. Дискурс постмодернізму у польській літературі 1970-х років: Вітольд Гомбрович («Транс-Атлантик», «Космос», «Порнографія»), драми Тадеуша Ружевича та Славоміра Мрожека. Польська постмодерністська література після 1989 року: Магдалена Туллі – фікційність художнього світу; Наташа Герке, Зита Рудзька, Єжи Пільх – вторинна природа світу стосовно природи слів; Анджей Стасюк, Єжи Сосновський, Тадеуш Конвіцький, Антоні Лібера – пародія на сенсаційну та пригодницьку літературу; Мануела Гретковська, Ольга Токарчук – постмодерні поліжанрові форми та метажанри епосу.

Тема 4. Нова естетика поета та поезії у формації «bruLion». Провідні погляди нового покоління поетів, поетична формація літературно-мистецького часопису «bruLion» (1987–1999): анархізм, бунт, заперечення існуючого стану речей; поетика повсякденного життя та приватності; подолання табу та відверті провокації; зв'язок з масовою культурою; антилітературність; спорідненість з поетикою Френка О'Гари (Марцін Светлицький та інші «брульонівці» як «огаристи, варвари, нові дикі»). Памфлетна поезія, адресована авторам «поезії морального зцілення» (Мілош, Герберт, Бараньчак). Світоглядність та естетика поетів «брульонівської» формації: відсутність загальної тенденції/школи, нова культурно-суспільна ситуація; відхід від гербертівської «лірики чину й етики» та домінування особистих екзистенційних переживань; біографія й тіло митця як літературний матеріал; зміна традиційних джерел натхнення з російської та французької літератури на постмодернізм та «ню-йоркську школу» (Френк О'Гара – автобіографія та конфіденційність поезії, Джон Ешбері – вільний синтаксис, гра словом, гумористично-пародійний тон); недовіра до слова, іронічне поєднання поезії з іншими способами висловлювання та наративністю у поезії.

Тема 5. Марцін Светлицький: канон приватної поезії. Поезія Светлицького як новий спосіб поетичної самоусвідомленості та революція в діалозі автора з читачем. Новий шлях розвитку польської поезії у текстах Светлицького: автентизм ліричного суб'єкта,

звільнення від гнітючого суспільства, подолання рабських історичних схем в літературі. Анджей Невядомський про поезію Светліцького. Вірші «Польша», «Польша 2», «Для Яна Польковського». Дебютантська поетична збірка «Холодні країни»: індивідуалістична полеміка з ідеями та поглядами колективного життя 1980-х років. Протест проти сприймання світу через призму політики («Про нас нічого не сказано в Конституції»). Неоднорідність форм та тем, жанрово-стилістичні експерименти, суспільно-політичні провокації, філософська рефлексивність, неприхована інтимність у поезії Светліцького: «Kłopot z miłością», «Anioł Trup», «Śmiertelne piosenki», «Uwodzenie», «Wczesna jesień», «Dom», «24 grudnia», «Baczność», «Delikatnienie», «Dzwonienie», «Dzisiaj dostałem pismo od państwa...», «Korespondencja pośmiertna» та ін. Марцін Светліцький – автор кримінальної трилогії «Дванадцять», «Тринадцять», «Одинадцять», головний герой – детективний геній, авторська автопародія. Поет як лідер та автор пісень краківської рок-групи «Світлики». Неконвенційність біографічної легенди та творчої позиції Светліцького.

Тема 6. Творчість Яцека Подсядло: поезія автентичності та індивідуального запису. Неконвенційна біографія поета. Подорожування та самоусвідомлення поета. Досягнення та нагороди. Поезія як запис та ліричне перетворення змісту повсякденного досвіду, декларування конфіденційності та автентичності, маніфестування скептицизму та цілковитої відмежованості від суспільних інституцій. Вірші «Don't leave me», «Wstałem o piątej...», «Noc nr 40», «Nie wiem», «Prosiłem dziewczynkę...», «List do papieża Jana Pawła Drugiego» та ін. Огаризм та інтертексти поезії Подсядло. Провідні мотиви лірики поета. Атрибути поезики й естетики: спорідненість із польською бароковою поезією, поезією Едварда Стахури, поетами «Покоління '68» (Станіслав Бараньчак та ін.) та нью-йоркською школою; гармонія між творчим імпульсом та поетикальною поміркованістю; евфонічно та синтаксично збагачена мова; «спроба форми» (гра уяви, варіації асоціацій); біографічні деталі. Поетична збірка «Крізь сон»: екстатичне сприймання молодості як джерела натхнення та поетичної пристрасті, рефлексії про старість та смерть. Яцек Подсядло як перекладач поезій Юрія Андруховича та Сергія Жадана.

Тема 7. Універсализм у польській поезії після трансформації 1989 року. Дискусія про звільнення поезії після 1989 року від ідеологічних та політичних завдань, продовження її універсальних традицій. Універсальна поезія Чеслава Мілоша та Віслави Шимборської. Новий універсализм у поезії Адама Загаєвського. Дискурсивна та камерна поезія: Станіслав Бараньчак, Ришард Криницький. Уплив творчості Богдана Задури та Пйотра Зоммера на наймолодше покоління поетів: послаблення поетичної дикції, поширення вірців американської поезії, зокрема огаризму. Поезія без шкіл та епігонів: Марцін Светліцький, Євгеній Ткачишин-Дицький. Провідні теми й мотиви, поетикально-естетична своєрідність, філософічність та генологія поезії Адама Загаєвського, Станіслава Бараньчака, Ришарда Криницького. Основні поетичні збірки.

Тема 8. Нова естетика та іронія у поезії Богдана Задури. Богдан Задура – поет, письменник, літературознавець, перекладач української, російської, білоруської, угорської та англійської літератури. Переклади творів Юрія Андруховича, Сергія Жадана, Андрія Бондаря, Андрія Любки, Олександра Бойченка та ін. Редакторська діяльність. Неокласицизм та традиційна версифікація ранньої лірики. Збірка «Старі знайомі»: розрив з регулярністю віршування та жанрів, особливості нової естетики, ліричний суб'єкт як виразник повсякденного досвіду автора, екзистенціальне послання віршів. Формування позиції майстра для молодих поетів: збірка «Тиша». Прикметні риси поезії Задури: ритмічні рівняння, повтори як провокація кітчу та його подолання; традиція дигресійної поеми – розповідь про історію воєнного стану та приватну історію; дослівність віршів та майстерна композиція; прозаїзація ліричної форми. Концепція часу, випадковості та призначення. Вроцлавська поетична нагорода «Сілесіус» за збірки «Все» та «Нічне життя». Характер найновішої поезії Задури: «нульовий стан» поезії як спостереження та реєстрування; обмеження образів до самої мови; події у часі та просторі на рівні слова; гра з літературністю (іронія, гримаса, пародія). Богдан Задура як іронічний, позбавлений патетики класик

сучасної польської поезії. Нові збірки поета «Крапка над і» та «Po szkodzie», опозиційність до націоналістично-політичних обмежень культурного життя.

Тема 9. Лірика конверсації Пйотра Зоммера. Пйотр Зоммер – поет, автор віршів для дітей, есеїст, перекладач сучасної англосаксонської поезії, член Спілки польських письменників та ПЕН-клубу, головний редактор часопису «Literatura na świecie», лауреат численних літературних нагород. Літературні захоплення авангардом нью-йоркської школи та ірландською поезією. Дослідження ірландської поезії, впровадження поняття «парадигма параболи», оцінка сприймання польської параболічної поезії на кшталт Герберта в англomовному світі. Культуротворче значення трансляторської діяльності Зоммера. Прикметні особливості ліричної мови Зоммера: комунікативна вартість слова та неформальні ситуації розмови; будування вірша як звучання розмови; «мелодика речення»; провідна роль деталі в ліричному вираженні; розуміння лірики як лабораторії стилю та інтелектуальної позиції поета (збірка «Дні і ночі»); лаконічність та конденсація форми (збірка «Вірші зі слів»); лірична розмова як пріоритет приватності.

Тема 10. Барокова філософія та постмодерна форма у поезії Євгенія Ткачишина-Дицького. Українсько-польська біографія Ткачишина-Дицького: історія родини та драматизм самоусвідомлення поета. Полоністичні студії, редакторська діяльність, поетичний дебют. Неординарність таланту, нагороди, Літературна нагорода Ніке за збірку «Piosenka o zależnościach i uzależnieniach». Поезія Ткачишина-Дицького як «внутрішній пейзаж»: образ власного досвіду як дозрівання та шляху до смерті; концепція межевості поезії. Поезія як витіснення з реальності та заглиблення у мислення-мовлення про смерть. Архаїзована поетична мова, регіоналізми та ідіостилю поета. Основні теми поезії: фізична та психічна хвороба близьких, агонія та невідворотна смерть; тілесно-сексуальна ідентичність ліричного суб'єкта, коливання між сексуальною пристрастю та екзистенційною тривогою; провінціалізм, звичаєвість, колективні комплекси. Тема смерті як домінуюча: автентичність, барокові та молодопольські (модерністські) інспірації, ренесанс барокового концептизму Миколая Семпа Шажинського, зв'язок із поетикою Болеслава Лесьмяна. Ткачишин-Дицький про поета та поезію.

Тема 11. Проблема традиційної романної форми та нова естетика роману після трансформації. Дискусія про генологію роману у польській прозі після 1989 року. Концепція Чеслава Мілоша про відсутність роману світового штибу у польській літературній традиції. Проблема суверенності польської літератури на початку XXI століття в умовах поширення масової культури. Концепція туги за великою романною формою у сучасній польській літературі. Очікування на видатний роман як конфронтація з явищем комерційної книги: дилема шедевр та бестселера. «Польсько-російська війна під біло-червоним прапором» Дороти Масловської – перший великий роман після 1989 року, провокативні форма та зміст. Неконвенційність літературного дебюту та подальшої літературної творчості Масловської, проблеми й коди літературознавчої рецепції. Кардинальна зміна меж літературної мови й нарації, відкриття шляху для нової естетики у польському романі: Войцех Кучок, Міхал Вітковський, Яцек Денель та ін. Подальші літературні досягнення Дороти Масловської: роман «Paw królowej», драми «Dwoje biednych Rumunów mówiących po polsku» та «Między nami dobrze jest», роман «Kochanie, zabiłam nasze koty». Антропологія травми у постмодерністській творчості Войцеха Кучока: антибіографія та код бездомності у романі «Gnój», табуйовані теми у творах письменника, зв'язок із мистецтвом кіно, суспільно-культурна провокація у романі «Чорна». Яцек Денель як нетипова постать у сучасній польській прозі, літературні дебюти та зв'язок із прозою Бруно Шульца. Роман «Ляля» як самоідентифікація минулого й пам'яті: нарація автентичного свідка історії; філософія часу Бергсона; фрагментарність та спонтанність нарації; ритм минулих подій та відсутність реалізму; онтологія смерті та народження.

Тема 12. Естетично-поетикальні пріоритети у польській прозі після 1989 року. Домінування поетики, топосів та вартостей «малих вітчизн», регіоналізму, локальності, цивілізаційної та індивідуальної екзистенції людини з центрально-східних теренів Європи.

Анджей Стасюк: «Галицькі оповіді», «Дукля» – картини з життя провінції, поетика малої вітчизни, регіональна баладність, онтологія самодостатнього буття провінційної людини. Ольга Токарчук: «Правік та інші часи», «Дім денний, дім нічний» – польський різновид магічного реалізму, поетика регіоналізму та гетерогенність польсько-чеського пограниччя. Павел Гілле: «Weiser Dawidek» – роман про дитинство, пам'ять та межевість знань, юдейсько-християнська символіка; філософія географічного, ментального, релігійного та онтологічного пограниччя. Стефан Хвін: «Napemann» – роман про німецько-польське пограниччя, конфлікт двох культур у післявоєнному Гданську, феномен витісненої людини та творчого генія.

Тема 13. Провідні здобутки сучасної польської прози. Анджей Стасюк – прозаїк, драматург, поет, літературознавець, лауреат чисельних нагород, культова фігура у новій польській прозі. Неконвенційна біографія та її сліди у творчості письменника. Літературний дебют «Mury Hebronu»: проблеми дегуманізації, приниження й насильства. «Галицькі оповіді»: художньо-репортажні картини із життя мешканців підгірської провінції. «Через ріку»: продовження регіональної тематики та баладної поетики. Збірка «Дев'ять»: авторська самоідентифікація літературного шедевра. Збірка малої прози «Дукля»: метафора виживання та інтелектуально-мистецький проект, автобіографічні елементи та ментальний експеримент, поєднання постмодерністського та модерністського письменницьких кодів. Стасюк про літературне письменство. Стасюк та Андрухович. Єжи Пільх – прозаїк, фейлетоніст, драматург, літературний критик, теоретик літератури. Біографічний та літературно-критичний нарис: екстремальний та автобіографічний, самотній та незалежний письменник. Літературне визнання за роман «Під сильним ангелом»: автобіографічний запис боротьби з алкоголізмом; кінорецепція Войцеха Смаржовського. Роман «Inne rozkosze»: постмодерністський автоіронічний роман, поетика провокації, родинна рутина та релігійні бар'єри як екзистенційна безвихідь літературного героя. Інші чільні репрезентації постмодерністського письменства у сучасній польській прозі: Мануела Гретковська, Магдалена Туллі, Ігнаці Карпович, Даніель Одія, Наташа Герке та ін.

Тема 14. Літературне розмаїття та метафізичні константи у творчості Ольги Токарчук. Ольга Токарчук – письменниця та есеїстка, лауреатка чисельних нагород, психологиня, знавчиня теорій Юнга, взірць довершеності літературного письменства у сучасній польській прозі. Письменницький дебют «Podróż ludzi Księgi»: сучасний параболічний роман, топос мандрівки, онтологія й містика таємниці. Роман «Е.Е.»: епіфанія таємниці, регіоналізм та пограничність культур, феномен надприродного таланту. Роман «Правік та інші часи»: магічний реалізм/міфографічна проза, жанрові елементи саги та роману-ріки, індивідуальна нарація, архетипні символи та інтертексти. Роман «Дім денний, дім нічний»: «персональний роман», запис автентичних історій, феноменологія провінційної екзистенції. Проза Токарчук та проблеми геопетики. Романний цикл «Гра на багатьох барабанчиках»: автотематика та ідея креації, апокрифічні історичні факти, перверсія реалістичних сюжетів. Роман «Бігуни»: потоковість романної нарації та феномен подорожі, феноменологічно-теїстична концепція свободи, наративна конструкція, постмодерністське освоєння сакраментального. Роман «Prowadź swój pług przez kości umarłych»: метажанр детективного роману, онтологія таємниці, нарація про насилля й поразку, феномен головного персонажа, літературний проект екологічної загрози людству; інтерпретація роману через мистецтво кіно в режисерії Агнешки Голланд. Ольга Токарчук – лауреатка Нобелівської премії у галузі літератури 2018 року: Нобелівська промова, роман «Книги Якова», новий цикл автоінтерпретаційних есеїв «Чуттєвий наратор» (2020). Ольга Токарчук та Україна. Остап Сливинський як перекладач прози письменниці.

Тема 15. Література non-fiction, драматургія, літературна критика. Літературне життя у сучасному польському літературному дискурсі. Есей, репортаж, фейлетон: творчість Ришарда Капусцинського, Ганни Кралль, Маріуша Щигеля та ін. Сучасна польська драматургія: Славомір Мрожек, Януш Гловацький, Тадеуш Слєбодзянек. Новітня польська

література як запис досвіду антропологічних, соціальних, політичних та психологічних змін; провідні літературно-критичні тенденції та дискусії.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Поезія формації «bruLion»: культурно-історичні передумови, поетика приватності й буденності, «огаризм» та «нью-йоркська школа», провідні творці «нового початку» Марцін Светлицький та Яцек Подсядло.
2. Адам Загаєвський – лідер Покоління'68, продовжувач універсальної поезії в добу поновочасності.
3. Поезія Богдана Задури: прозаїзація ліричної форми, поезія споглядання, іронічна гра з літературністю, зв'язки з українською літературою.
4. Регіоналізм та тема «малої вітчизни» у творчості Анджея Стасюка.
5. Польський різновид магічного реалізму у творчості Ольги Токарчук. Нобелівська промова Токарчук та проблеми автоінтерпретації у сучасній літературі.
6. Специфіка автоіронії у прозі Єжи Пільха.
7. Зміщення критеріїв літературності у романній та драматургічній творчості Дороти Масловської.
8. Антропологія травми у романах Войцеха Кучока «Гівнюк» та «Чорна».
9. Філософія часу та антропологія пам'яті у романі Яцека Денеля «Ляля».
10. Тема історичної пам'яті та провини у драмі Тадеуша Слободзянека «Наш клас».

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з навчальної дисципліни «Польський літературний постмодерн» містить: опрацювання історико-літературного та теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетентностей, що формуються у межах кожної теми робочої програми; підготовку до самостійної роботи; опрацювання запропонованої критичної літератури та літературних текстів (для написання літературознавчого есею); підготовку до семестрового заліку.

Теми для самостійного опрацювання:

1. Приклади літературної нарації про «Солідарність» та військовий стан.
2. Поетичні взірці «нового початку» у польській посттрансформаційній поезії на прикладі поетів-«брульоністів».
3. Явище огаризму у польській поезії після 1989 року.
4. Польсько-українська літературна та трансляторська діяльність Богдана Задури.
5. Барокові поетикальні домінанти у творчості Євгенія Ткачишина-Дицького.
6. Творчий діалог Анджея Стасюка та Юрія Андруховича.
7. Поетика регіоналізму та провінціалізму у творчості Ольги Токарчук.
8. Українська рецепція творчості Ольги Токарчук.
9. Неконвенційні напрями у сучасному польському романі.
10. Феміністична проблематика у творчості Мануели Гретковської, Зити Рудської та Наташі Герке.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами теоретичного та історико-літературного матеріалу з навчальної дисципліни «Польський літературний постмодерн» перевіряється шляхом усного опитування, виступів та дискусій під час практичних занять; оцінки презентацій індивідуальних літературознавчих завдань; підсумкової співбесіди з лектором на основі засвоєного матеріалу.

Упродовж семестру студент може отримати максимально 100 балів: робота під час практичних занять – 50 балів; індивідуальне літературознавче завдання – 30 балів; співбесіда з лектором на основі засвоєного матеріалу та виконаної самостійної роботи – 20 балів.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Види запланованих робіт			Залік
Робота на практичних заняттях	Індивідуальне літературознавче завдання	Співбесіда з лектором	100
50	30	20	

Максимальна оцінка за відповіді, виступи й дискусії з кожної теми (десять тем) під час практичних занять – до 5 балів включно (максимально 50 балів за всі теми).

Індивідуальне літературознавче завдання передбачає написання студентом літературознавчого есею (обсягом від 10 до 15 тис. символів з пробілами) про обраний із запропонованого переліку поетичний або прозовий текст сучасної польської літератури. Літературознавчий есей повинен базуватися на запропонованій структурі, що передбачає сучасні стратегії літературної інтерпретації. Оцінювання виконання індивідуального завдання включає критерії фаховості та креативності здійсненої інтерпретації (10 балів), повноти розкриття поетикальних прикмет та філософсько-естетичного змісту інтерпретованого тексту (10 балів), а також літературності стилю написаного есею (10 балів).

Підсумкова співбесіда з лектором передбачає виконання описово-аналітичних завдань з теоретичних та історико-літературних проблем навчальної дисципліни, включаючи теми для самостійної роботи. Сумарна кількість балів, призначених на оцінку підсумкової співбесіди, виводиться шляхом оцінювання якості виконаних завдань, що включає повноту розкриття питання, його практичну спрямованість та можливість застосовувати у різних дослідницьких та методологічних ситуаціях.

Залік за талоном № 2 та перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Читання лекцій та проведення практичних занять із використанням мультимедійних презентацій та онлайн-ресурсів (використання проєктора, екрана, інтернетно-мережових засобів); аудіо- та відеореєстрації програмних літературних текстів та їх екранізацій, літературних дискусій, інтерв'ю з письменниками та поетами тощо; при дистанційній формі навчання використання інтернет-платформ Zoom, Google Meet, Skype, Classroom тощо.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література:

1. Andrzej Szot, Sabina Śadowska, Leksykon współczesnych pisarzy polskich przełomu XX i XXI wieku, Warszawa: Wydawnictwo Literat, 2004.
2. Ryszard Nycz, Poetyka doświadczenia. Teoria – nowoczesność – literatura, Warszawa: Wydawnictwo IBL PAN, 2012.
3. Nowe dwudziestolecie. Szkice o wartościach i poetykach prozy i poezji lat 1989–2009, red. P. Śliwiński, Poznań: Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2011.
4. Stanisław Bereś, Historia literatury polskiej w rozmowach. XX i XXI wiek, Warszawa: Wydawnictwo WAB, 2002.
5. Piotr Śliwiński, Przygody z wolnością. Uwagi o poezji współczesnej, Kraków: Znak, 2002.
6. Piotr Śliwiński, Horror poeticus. Szkice, notatki, Wrocław: Biuro Literackie, 2012.
7. Jerzy Jarzębski, Proza: wykreje i wzory, Kraków: Universitas, 2016.
8. Jerzy Jarzębski, Apetyt na przemianę: notatki o prozie współczesnej, Kraków: Znak, 1997.

9. Włodzimierz Bolecki, *Polowanie na postmodernistów w Polsce*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1999.
10. Przemysław Czapliński, *Wzniosłe tęsknoty. Nostalgie w prozie lat dziewięćdziesiątych*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2001.
11. Przemysław Czapliński, *Poruszona mapa. Wyobrażenia geograficzno-kulturowa polskiej literatury przełomu XX i XXI wieku*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2016.
12. Przemysław Czapliński, *Polska do wymiany. Późna nowoczesność i nasze wielkie narracje*, Warszawa: W.A.B., 2009.
13. *Dwadzieścia lat literatury polskiej 1989–2009. Idee, ideologie, metodologie*, pod red. A. Galant, I. Iwasiów, Szczecin, 2009.
14. Anna Łebkowska, *Empatia. O literackich narracjach przełomu XX i XXI wieku*, Kraków: Universitas, 2009.
15. *Kultura po przejściach, osoby z przeszłością. Polski dyskurs postzależnościowy – konteksty i perspektywy badawcze*, pod red. R. Nycza, Kraków: Universitas, 2011.
16. Aleksandra Polewczyk, *Na początku był „brulion”. O modelach kultury i poezji roczników sześćdziesiątych*, Kraków: Universitas, 2017.
17. Agnieszka Mrozik, *Akuszerki transformacji. Kobiety, literatura i władza w Polsce po 1989 roku*, Warszawa: IBL, 2012.
18. Tomasz Mizerkiewicz, *Literatura obecna. Szkice o najnowszej prozie i krytyce*, Kraków: Universitas, 2013.
19. *Obraz literatury polskiej w komunikacji społecznej po roku '89*, pod red. A. Wernera i T. Żukowskiego, Warszawa: IBL, 2013.
20. Błażej Warkocki, *Homo niewiadomo. Polska proza wobec odmienności*, Warszawa: IBL, 2010.

Додаткова література:

1. *Literatura polska 1990–2000*, T. 1, 2, pod red. T. Cieślaka i K. Pietrych, Kraków, 2002.
2. *Nowa poezja polska. Twórcy – tematy – motywy*, pod red. T. Cieślaka, K. Pietrych, Kraków, 2009.
3. *Nowe dwudziestolecie (1989–2009). Rozpoznania. Hierarchie. Perspektywy*, pod red. H. Gosk, Warszawa, 2010.
4. Bogumiła Kaniewska, Anna Legeżyńska, Piotr Śliwiński, *Literatura polska XX wieku*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 2005.
5. *20-lecie. Teatr polski po 1989*, pod red. D. Jarząbek, M. Kościelniaka, G. Niziołka, Kraków, 2010.
6. Ryszard Nycz, *Literatura jako trop rzeczywistości. Poetyka epifanii w nowoczesnej literaturze polskiej*, Kraków: Universitas, 2012.
7. Przemysław Czapliński, *Ruchome marginesy. Szkice o literaturze lat 90*, Kraków: Znak, 2002.
8. Przemysław Czapliński, *Powrót centrali. Literatura w nowej rzeczywistości*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2007.
9. *Literatura polska 1990–2000*, t.1–2, red. T. Cieślak, K. Pietrych, Kraków: Wydawnictwo Zielona Sowa, 2002.
10. Teresa Walas, *Zrozumieć swój czas. Kultura polska po komunizmie – rekonesans*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2003.
11. *Sporne sprawy polskiej literatury współczesnej*, red. A. Brodzka, L. Burska, Warszawa: IBL PAN, 1998.
12. *Polska proza i poezja po 1989 wobec tradycji*, pod red. A. Głowczewskiego i M. Wróblewskiego, Toruń: Wydawnictwo UMK, 2007.
13. Marek Bernacki, *Świat interpretować – konieczne zadanie: studia o literaturze polskiej przełomu XX i XXI wieku*, Bielsko-Biała: Wydawnictwo ATH, 2014.

14. Mistrz świata. Szkice o twórczości Marcina Świetlickiego, red. P. Śliwiński, Poznań: Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2011.
15. Paweł Próchniak, Zamiar ze słów, Kraków: Pasaże, 2011.
16. Paweł Próchniak, Rachunek strat. Poezja – krytyka – lektura, Kraków: Pasaże, 2011.
17. Bożena Tokarz, Poetyka Nowej Fali, Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego 1990.
18. Dariusz Nowacki, Kto im dał skrzydła. Uwagi o prozie, dramacie i krytyce (2001–2010), Katowice: Uniwersytet Śląski, 2011.
19. Maciej Maryl, Życie literackie w sieci. Pisarze, instytucje i odbiorcy wobec przemian technologicznych, Warszawa: IBL, 2015.
20. Monika Świerkosz, W przestrzeniach tradycji: proza Izabeli Filipiak i Olgi Tokarczuk w sporach o literaturę, kanon i feminizm, Warszawa: IBL, 2014.

Интернет-ресурси:

1. <http://artpapier.com/index.php?page=literatura>
2. <https://www.biuroliterackie.pl/ksiazki/>
3. <https://culture.pl/pl/temat/literatura>
4. <https://culture.pl/pl/artikul/nie-czekajac-juz-na-arcydzielo-polska-literatura-po-1989>
5. <http://stronypoezji.pl/>
6. <https://www.dwutygodnik.com/literatura>
7. <http://e-splot.pl/?pid=articles&cat=3>
8. <http://archiwum.ha.art.pl/czasopismo/wybrane-artykuly.html>
9. <https://techsty.art.pl>
10. <http://nowadekada-online.pl/>
11. <http://tekstydrugie.pl/pl/>
12. <http://pamietnik-literacki.pl/pl/>
13. <http://akcentpismo.pl>
14. <https://tekstualia.pl/pl/main>
15. <http://www.literaturoznawstwo.ahe.lodz.pl>
16. http://www.ppibl.ibl.waw.pl/mediawiki/index.php?title=Lista_haseł